

Onderwerp Seksuele gezondheid en soa-testen
ter informatie
Steller E Straat

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 77 81 Bijlage(n) - Ons kenmerk 626050-2022
Datum 07-12-2022 Uw brief van - Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Naar aanleiding van de meningsvormende raadsessie van 19 januari 2022 is toegezegd om uit te zoeken wat mogelijkheden zijn van het gratis verstrekken van soa-testen aan onder andere studenten en deel te nemen aan de landelijke lobby rondom de aanvullende seksuele gezondheidszorg (ASG). Tijdens een informatiemiddag die door de GGD was georganiseerd voor de gemeenteraad op 21 september 2022, kwam dit onderwerp opnieuw ter sprake, evenals bij de meningsvormende behandeling van de gemeentebegroting (sociaal) op 2 november 2022.

ASG

Het totale landelijke budget van de ASG-regeling bedroeg in 2021 €36.415.965. Dit is verdeeld over de acht coördinerende GGD-regio's. Deze verdeling wordt gemaakt op basis van aantallen uit het verleden die ieder jaar minimaal geïndexeerd worden.

Vervolgens wordt de totale subsidie voor regio Noord-Nederland (€2.084.734 voor 2021) verdeeld. Een deel hiervan wordt collectief besteedt in Noord-Nederland en de rest wordt verdeeld over de drie provincies. Regio Groningen ontvangt het merendeel van de drie regionale GGD'en. In 2021 bedroeg dit €395.290.

De tabel geeft een overzicht van de verdeling van de totale subsidie over de acht coördinerende GGD-regio's. Groningen is aangesloten bij de landelijke lobby rondom

Verdeling ASG-subsidie 2021

Noord Holland/Flevoland	€13.140.693
Oost-Nederland	€5.118.904
Noord-Nederland	€2.084.734
Noordelijk Zuid Holland	€3.320.981
Zuidelijk Zuid Holland	€4.559.176
Zeeland/Brabant	€4.258.210
Limburg	€2.301.184
Regio Utrecht	€1.632.083
Totaal	€36.415.965

Volgvel 1

de ASG, onder andere om tot meer budget voor de regio te komen. Tot op heden is hieruit geen verandering in de verdeling of de hoogte van het budget voortgekomen.

Ongeveer de helft van de subsidie die beschikbaar is bij GGD Groningen wordt besteed aan gratis soa-testen. Deze testen zijn voor risicogroepen, onder andere voor personen onder de 25 jaar, mannen die seks hebben met mannen, slachtoffers seksueel geweld, personen uit een soa-endemisch gebied en sekswerkers.

De andere helft van de subsidie gaat naar verplichte preventie-activiteiten op andere terreinen van seksuele gezondheid. Dit zijn onder andere activiteiten gericht op anticonceptie en het stimuleren van condoomgebruik, aanvullende seksuele hulpverlening aan jongeren en de gevolgen van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Huidige situatie

Binnen de gemeente Groningen zijn meerdere aanbieders van soa-testen. Het zorgsysteem is zo ingericht dat in eerste instantie de huisarts de aangewezen hulpverlener is wanneer iemand een soa vermoedt. Daarnaast zijn er verschillende, laagdrempelige voorzieningen beschikbaar zoals de Studentenarts en soapolinoord.nl, waarbij het mogelijk is een thuistest te kopen. Tot slot functioneert de GGD als vangnet voor groepen met risico's op soa-verspreiding wanneer reguliere voorzieningen ontoereikend zijn. Deze groepen zijn onder andere mannen die seks hebben met mannen, sekswerkers, personen uit soa-endemisch gebied en jongeren onder de 25 jaar.

Het is ons bekend dat het de voorkeur heeft van veel studenten om zich te laten testen bij de GGD, omdat hier geen kosten voor de student aan verbonden zijn. Gezien het grote aantal verzoeken tot een soa-test in verhouding tot de beschikbare middelen en capaciteit bij GGD Groningen is het niet mogelijk om iedereen uit de verschillende risicogroepen in aanmerking te laten komen voor een gratis test. De GGD Groningen ziet echter geen toename in het aantal aanvragen. De GGD Groningen houdt telefonisch een triage om te kijken hoe groot de urgentie voor een soa-test bij de betreffende persoon is. Op basis daarvan nodigt de GGD iemand wel of niet uit voor een consult. Consulten worden niet meer dan twee weken vooruit gepland. Wanneer er voor iemand in die twee weken geen plek is, wordt diegene doorverwezen naar een alternatieve aanbieder. Het uitgangspunt is dat mensen met ernstige klachten als eerste worden uitgenodigd.

Naast de testconsulten is er wekelijks een spreekuur voor cliënten die door een arts gezien moeten worden i.v.m. hevige klachten. Met de huidige middelen is er weinig mogelijkheid om meer studenten laagdrempeliger een gratis consult te bieden. Deze werkwijze wordt ook gebruikt in andere regio's met studentensteden als Nijmegen of Utrecht.

Seksuele gezondheid is een taak waarvan de uitvoering wettelijk bij de GGD belegd is, horende bij infectieziektenbestrijding. De focus van GGD Groningen en gemeente Groningen ligt met name op het voorkomen van het risico op soa's, onder andere door de inzet op preventie en veilig vrijen. Organisaties als SOA-AIDS adviseren ook het condoomgebruik onder studenten te stimuleren en alternatieve vormen van testen, zoals de thuistest te promoten.

Seksuele gezondheid bij jongeren onder 25

Wij zetten het bevorderen van de seksuele gezondheid van haar inwoners programmatisch in. Onder andere op een brede aanpak voor seksuele gezondheid, in samenwerking met jongerenorganisaties, waar het voorkomen en behandelen van soa's slechts onderdeel van is. Daarnaast wordt ook voorlichting gegeven, ingezet op preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag (weerbaarheid) en handelingsvaardigheden.

In de gemeente Groningen wordt voorlichting gegeven aan jongeren, o.a. op een aantal scholen en tijdens de introductieweek (KEI). Ook geeft de GGD informatie over seksuele gezondheid op sociale media en op haar website. Het onderwerp seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt ook nadrukkelijk bij studentenverenigingen, de Hanzehogeschool en de Rijksuniversiteit besproken. Daarnaast geeft de GGD trainingen aan barpersoneel, decanen en andere professionals over seksueel overschrijdend gedrag.

Veranderende norm

De GGD merkt dat er de laatste tijd een verandering is in seksueel gedrag: meer grenzeloosheid en verschuiving van de norm. Mogelijk maakt dit het ook lastiger om tijdens seksueel contact eigen grenzen te stellen. Op dit moment komt de GGD slechts bij ongeveer 10% van de scholen langs voor voorlichting. Met voorlichting kan de kennis over veilige en gezonde seksualiteit worden vergroot, evenals de kennis over risico's van onveilige seks. In die voorlichting is ook aandacht voor het aangeven en herkennen van eigen grenzen of grenzen van de ander.

Kosten soa-consult voor student

De kosten voor een persoon onder de 25 om zich te laten testen verschillen per aanbieder. Voor het rekenvoorbeeld gaan we uit van de testen die het meeste gedaan worden: testen op chlamydia en gonorrhoe. Wanneer ook op andere soa's moet worden getest, lopen deze kosten op.

- Huisarts: De kosten voor een soa-test verschillen per aanbieder. Bij een huisarts wordt het consult gedekt door de zorgverzekering, de test zelf moet betaald worden vanuit het eigen risico. Dit is gemiddeld €40 voor een chlamydia- en gonorrhoe-test. In totaal €80,-.
- Thuisstest via soapolnoord.nl: De kosten voor de test als je deze enkel vaginaal/urine test: chlamydia en gonorrhoe beiden €24,-, dus totaal €48,-. Ook keel en/of anus testen is per stuk rond de €20,- extra.
- Thuisstest via studentarts: een chlamydia en gonorrhoe test voor keel, anus en vagina is €64,95.
- GGD: gratis, maar alleen indien student onder de 25 jaar oud is.

Kosten soa-consult voor GGD

Een consult bij de GGD Groningen is voor degene die getest wordt gratis. De kosten die door de GGD worden gemaakt, worden betaald uit het ASG-budget. Dit budget

Volgvel 3

wordt zoals gezegd verdeeld over verschillende risicogroepen, waar jongeren onder de 25 er een van is.

Een consult bestaat uit het afnemen van testen (in dit voorbeeld wordt getest op chlamydia en gonorrhoe, de meest voorkomende soa's), gesprek over seksuele gezondheid en eventuele behandeling achteraf bij een positieve test. De laboratoriumkosten van een test zijn afgerond €34,- per stuk en in geval van een test op chlamydia en gonorrhoe maakt dat totaal €68,-. Daar komt nog iets meer dan €8 bij aan kosten voor de verpleegkundige die de testen afneemt. In het geval van een negatieve test komen de kosten uit op afgerond €76,-. Hierbij wordt enkel vaginaal/uit urine getest. In het geval van een positieve test komt hier nog kosten overheen van de supervisie van de arts (€3,-), en verschillende medicatie/antibiotica (€19,-) en dit brengt het totaal op €98,- per consult bij een positieve test.

Goed om hierbij te vermelden is dat de beschreven soa's ook in keel of anus kunnen voorkomen, na orale of anale seks. Om zeker te zijn dat de testuitslag correct is, zou mogelijk ook daar een test afgenomen moeten worden. Dat maakt dat de totale kosten hoger worden.

De ervaring leert dat op dit moment ongeveer een kwart van de testen positief is. Wanneer alle jongeren uit de gemeente Groningen tussen de 15 en 25 jaar oud – in totaal iets meer dan 50.000 – jaarlijks een gratis test zouden doen en we gaan uit van een kwart positieve testen, kost dit iets meer dan 4 miljoen euro per jaar.

Deze berekening is een vereenvoudiging. Het is waarschijnlijk dat niet iedere jongere jaarlijks een test laat doen. Daar staat echter tegenover dat sommigen misschien meermaals per jaar een test komen doen.

Naast deze berekening zal de GGD Groningen meer verpleegkundigen moeten aannemen en meer spreekkamers nodig hebben dan de huidige capaciteit. Tot slot bestaat het risico dat zo veel jongeren een soa-test willen laten doen, dat andere risicogroepen, zoals mannen die seks hebben met mannen, sexswerkers of personen uit soa-endemisch gebied minder ruimte en mogelijkheden houden dan op dit moment. Tot slot zou de boodschap dat studenten altijd bij de GGD kunnen testen op een soa kunnen leiden tot verdere afname van bijvoorbeeld het condoomgebruik.

Conclusie

Het vrij toegankelijk maken van soa-testen bij de GGD voor alle studenten vraagt om een grote investering. De primaire taak volgens de wet publieke gezondheid is om de volksgezondheid te bewaken, beschermen en bevorderen. Het risico bestaat dat het aantal testen voor andere risicogroepen in het geding komt of dat dit leidt tot een verdere afname in condoomgebruik. Om de seksuele gezondheid van studenten en anderen onder de 25 jaar te vergroten, zou de voorkeur van het college liggen op het inzetten op voorlichting, onder andere op scholen en onderwijsinstellingen en deze voorlichting te borgen met een train de trainer aanpak.

Volgvel 4

Op die manier zou de kennis over veilige en gezonde seksualiteit worden vergroot, evenals de kennis over risico's van onveilige seks.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.